

Ulkoasiainvaliokunta

Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomus Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2014

JOHDANTO

Vireilletulo

Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomus Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2014 (K 6/2015 vp): Asia on saapunut ulkoasiainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- puheenjohtaja, Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunta Maria Guzenina
- kansainvälisten asiain neuvos, valtuuskunnan sihteeri Gunilla Carlander

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Euroopan neuvosto on vuonna 1949 perustettu ihmisoikeusjärjestö, jonka perustehtävä on ihmis-oikeuksien, demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen turvaaminen ja kehittäminen. Suomi on ollut järjestön jäsen vuodesta 1989 lähtien. Valiokunta korostaa Euroopan neuvoston perustehtävien merkitystä ja pitää tärkeänä, että Suomen valtuuskunta vaikuttaa siten, että neuvoston toiminta kohdentuu jatkossakin nimenomaan perustehtäviin liittyviin kysymyksiin.

Valiokunta toteaa, että kansainvälinen oikeus ja sääntöperustainen kansainvälinen järjestelmä ovat hyvinvoinnin, turvallisuuden ja vakaan kehityksen edellytyksiä. Niiden puolustaminen on entistä ajankohtaisempaa. Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskeisiä tavoitteita on tämän perustan ylläpito ja vahvistaminen. Etenkin YK-järjestelmä on tässä keskeinen, mutta Euroopassa Euroopan neuvoston ja Etyjin periaatteet muodostavat tärkeän perustan.

Valiokunta korostaa, että jäsenyys Euroopan neuvostossa on kannustanut siihen kuuluvia ja siihen liittyneitä maita jatkamaan uudistuksia järjestön perustehtäviin liittyvillä alueilla. Euroopan neuvoston yleiskokouksen vahvuutena on pidettävä sitä, että jäsenmaiden valtuuskunnissa on myös poliittisen opposition edustus. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimien tarjoaa jäsenmaille ja niiden kansalaisille tärkeän kanavan kansalais- ja poliittisiin oikeuksiin liittyvien kysymysten oikeudelliselle käsittelylle.

Valiokunnan mietintö UaVM 1/2015 vp

Venäjän suorittama Krimin niemimaan valtaus maaliskuussa 2014 asetti myös Euroopan neuvoston vakavan tilanteen eteen. Vastalauseena Krimin valtaukselle jäsenmaiden parlamenttien nimeämistä edustajista koostuva yleiskokous päätti 10.4.2014 poistaa Venäjän edustajilta äänioikeuden yleiskokouksessa vuoden 2014 loppuun asti. Äänioikeuden pidättämistä on sittemmin jatkettu, ja seuraavaksi yleiskokous käsittelee asiaa tammikuussa 2016. Rajoittavia toimia ei ulotettu Euroopan neuvoston ministerikomitean tasolle, jonka toimintaan Venäjä on voinut osallistua. Poliittinen ratkaisu Ukrainan kriisiin on valiokunnan mielestä välttämätön edellytys Venäjän ja Euroopan neuvoston suhteiden normalisoimiselle.

Valiokunta katsoo, että Ukrainan sisäisten reformien jatkaminen on tärkeä osa Ukrainan kriisin kestäväää ratkaisua. Euroopan neuvosto voi merkittäväällä tavalla auttaa ja tukea Ukrainaa ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen vahvistamiseen tähtäävissä hankkeissa, samalla kun Euroopan neuvoston periaatteita voidaan käyttää mittapuuna arvioitaessa käynnissä olevien uudistushankkeiden tuloksia.

Osa yleiskokouksen seuranta on vaalien tarkkailu. Kertomusvuoden aikana yleiskokous seurasi sekä parlamenttivaaleja että presidentinvaaleja Makedoniassa ja Ukrainassa. Lisäksi yleiskokouksen edustajat tarkkailivat parlamenttivaaleja Serbiassa ja Bulgariassa, yleisiä vaaleja Bosnia-Herzegovinassa sekä presidentinvaaleja Turkissa. Useimmat Euroopan neuvoston vaalitarkkailumissiöt tehdään yhteistyössä Etyjin yleiskokouksen ja ODIHR:n kanssa. Tämä yhteistyö on valiokunnan mielestä tärkeää, jottei syntyisi erimielisyyttä siitä, miten hyvin vaaleissa on noudatettu oikeusvaltioperiaatetta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Ulkoasiainvaliokunnan kannanottoehdotus:

Eduskunnalla ei ole huomautettavaa kertomuksen johdosta.

Helsingissä 14.10.2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Antti Kaikkonen kesk
varapuheenjohtaja Pertti Salolainen kok
jäsen Sirkka-Liisa Anttila kesk
jäsen Seppo Kääriäinen kesk
jäsen Tom Packalén ps
jäsen Aila Paloniemi kesk
jäsen Antti Rinne sd
jäsen Veera Ruoho ps

Valiokunnan mietintö UaVM 1/2015 vp

jäsen Jutta Urpilainen sd
jäsen Stefan Wallin r
jäsen Sofia Vikman kok
jäsen Ben Zyskowitz kok
varajäsen Mikko Savola kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Olli-Pekka Jalonen